

5. Paragrafen

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen geeft informatie over:

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende taak. Het is daarom belangrijk dat de raad zicht heeft op de financiële positie van de gemeente. Een goed financieel beleid is immers van groot belang om de taken te kunnen voortzetten. Daarbij gaat het niet alleen om de jaarlijkse lasten en baten in de exploitatiebegroting. Het beheer van financiële middelen speelt een minstens zo belangrijke rol. Ook de reserves en voorzieningen maken deel uit van de financiële positie van de gemeente. Om het benodigde inzicht te geven in de financiële positie moet helder zijn wat we tot de reserves en voorzieningen rekenen. Ook moet de gemeente een duidelijk beleid voeren over het vormen en aanspreken van reserves en voorzieningen. De gemeenteraad heeft in november 2017 de nota 'Reserves en voorzieningen' vastgesteld.

Deze paragraaf is onderdeel van het risicomanagementproces en geeft informatie over het beheersen van risico's. Risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente Oldebroek kunnen belemmeren. We relateren deze risico's aan de financiële weerstand en geven inzicht in het zogenaamde weerstandsvermogen. Met weerstandsvermogen bedoelen we de financiële draagkracht van de gemeente bij onvoorziene tegenvallers. In de paragraaf beschrijven we waaruit het weerstandsvermogen bestaat. Ook beschrijven we de uitgangspunten van het risicomanagement (beleid). Verder geven we inzicht in de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's), de opbouw van de weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's financieel op te kunnen vangen) en het weerstandsvermogen (koppeling van de risico's en de weerstandscapaciteit).

Huidige situatie

De omvang van de reserves en voorzieningen hangt samen met de risicopositie van de gemeente. Een belangrijke indicator voor het bepalen van de financiële positie is de ratio weerstandsvermogen. Hierbij zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De reserves en voorzieningen zijn een onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Andere componenten zijn onder andere de onbenutte belastingcapaciteit en bezuinigingsmogelijkheden. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van het risicoprofiel van de gemeente.

Risico's

In een complexe organisatie als een gemeente is het inschatten van risico's een lastige opgave. Als gemeente proberen we dit zo zorgvuldig mogelijk te doen. We omschrijven risico's in termen van oorzaak - gebeurtenis - gevolg. Daarbij is het risico de gebeurtenis. Een gebeurtenis kan verschillende oorzaken en gevolgen hebben. Het is noodzakelijk deze te beschrijven. Immers, als we al in een vroeg stadium nadenken over de mogelijke risico's van projecten of bepaald beleid, kunnen we risico beperkende maatregelen nemen. Een maatregel kan de kans dat het risico zich zal voordoen, verkleinen (preventieve maatregel) of de impact verkleinen als het risico zich voordeed (beperkende maatregel).

Als wij ons bewust zijn van een risico, kunnen we kiezen hoe wij erop reageren. De volgende risicostategieën en preventieve maatregelen zijn mogelijk:

- **Accepteren:** Dit is alleen aan de orde bij een zeer kleine kans en/of zeer kleine gevolgen, of als er nagenoeg geen invloed mogelijk is. Wij kunnen ervoor kiezen het latente (of concrete) risico volledig zelf te nemen, waarbij het beschikbaar weerstandsvermogen als buffer geldt.
- **Uitbesteden/overdragen:** Wij kunnen ervoor kiezen het risico (deels) bij derden te plaatsen. Bijvoorbeeld door ons te verzekeren of door middel van contractonderhandelingen met een leverancier of aannemer.

5. Paragrafen

Om de gevolgen van het concrete risico te voorkomen, te verminderen of op te lossen, kunnen we beheersmaatregelen treffen.

- Voorkomen: Eén of beide van de factoren kans en gevolg wegnemen.
- Verminderen: Eén of beide van de factoren kans en gevolg afzwakken.

Als risico's concreet zijn, treffen wij een voorziening. Als risico's onzichtbaar zijn, vormen wij een bestemmingsreserve. Het kan ook zijn dat bepaalde jaarlijks terugkerende concrete risico's zich vrijwel zeker voordoen. Dan maken wij een keuze of wij de financiële gevolgen al dan niet regulier opnemen in de geraamde lasten van de exploitatie.

Periodiek bepalen wij de omvang en impact van de risico's (kans x financieel gevolg). De impact en omvang van de totale risico's vormen de benodigde weerstandscapaciteit. We maken onderscheid tussen exploitatierisico's en risico's die voortkomen uit grondexploitatie en projecten. Deze risico's kunnen betekenis hebben voor de financiële positie van de gemeente.

Beleid

Concrete risico's

Voor concrete risico's hebben we specifieke voorzieningen getroffen in de vorm van verzekeringen. Voorbeelden zijn brandverzekeringen voor gemeentelijke gebouwen, aansprakelijkheidsverzekeringen voor personeel en materieel van de gemeente, en voor ambtenaren een ongevallenverzekering en rechtsbijstandverzekering.

Kapitaalgoederen

Voor het groot onderhoud en de vervanging van kapitaalgoederen hebben we beheerplannen opgesteld. Op basis van de meerjarenraming in die beheerplannen vormden we voorzieningen. Daaruit kunnen we (toekomstige) kosten betalen.

Sluimerende risico's

Ondernemersrisico's, de sociale structuur en openeinderegelingen zijn voorbeelden van sluimerende (latente) risico's. Bij het ontwikkelen en vaststellen van beleid benoemen we deze zo specifiek mogelijk.

Algemene dienst en projecten

Ook in de exploitatie van de algemene dienst en in (investerings)projecten kunnen zich risico's voordoen. We beschrijven deze systematisch en houden bij welke beheersmaatregelen we treffen.

Grondbedrijf

Daarnaast komen risico's voor in het grondbedrijf. Voor het grondbedrijf hebben we in 2018 de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Deze berekening staat in het meerjarenprogramma van het grondbedrijf (MPG). Op basis van de werkelijke situatie eind 2017 pasten we het risicoprofiel van het grondbedrijf aan. Resultaten van de grondexploitatiebegrotingen komen ten gunste of ten laste van de Reserve Algemeen Grondbedrijf (RAG). De RAG heeft als doel ondernemersrisico's van het grondbedrijf door de productie van bouwgrond in grondexploitatiecomplexen op te vangen. De financiële risico's van de complexen brengen we ten gunste of ten laste van de RAG. Hierdoor is de begrotingspositie van de gemeente in principe niet betrokken bij de risico's die projecten met zich meebrengen. Dit geldt alleen zolang de omvang van de risico's binnen de omvang van de RAG blijven. Voorwaarde is dan ook dat het saldo van de RAG voldoende is om risico's op te vangen en af te dekken.

Risicoscore

Op basis van het indelen van de risico's stellen we een risicokaart op. Deze kaart geeft een indicatie van de mogelijke impact van het risico. De risicokaart is gebaseerd op het door ons vastgestelde beleid voor risicomanagement. Bij het intekenen van een risicoscore geldt: hoe hoger de risicoscore, hoe hoger de prioriteit voor aanpak van het risico.

5. Paragrafen

Risicokaart

Op basis van de benoemde risico's geven we 21 risico's van de algemene dienst en het totale risico in het grondbedrijf weer in de actuele risicokaart. Gedurende het jaar troffen wij verschillende beheersmaatregelen, beoordeelden we risico's anders, vielen risico's weg en kwamen er een aantal risico's bij. De kans betreft de hoogte van de waarschijnlijkheid(het percentage) dat het risico nadelige gevolgen heeft binnen een bepaalde termijn.

Risicokaart					
Impact (financieel gevolg)	Kans 1 (1-20%)	Kans 2 (21-40%)	Kans 3 (41-60%)	Kans 4 (61-80%)	Kans 5 (81-100%)
5 (= > € 500.000)	5	0	2	0	1
4 (= / > € 100.000 < € 500.000)	0	1	3	0	0
3 (= / > € 50.000 < € 100.000)	2	3	1	0	1
2 (= / > € 25.000 < € 50.000)	0	0	0	0	1
1 (< € 25.000)	0	0	0	0	1
Geen geldgevolgen	0	0	0	0	0

Benodigde weerstandscapaciteit

Risicoprofiel exploitatie/algemene dienst

Op basis van de analyse van de concrete risico's van de algemene dienst is de benodigde weerstandscapaciteit € 5,9 miljoen. Van deze risico's is berekend wat de kans is dat het risico zich voor doet met het mogelijk financieel gevolg. Vergeleken met de risico's gemeld bij de jaarrekening 2017 is dit afgerond € 2 miljoen lager. Dit is exclusief het risico van de grondexploitatie. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt door mutaties in onderstaande risico's:

Nr	Onderwerp	Mutatiebedrag
1	Sociaal Domein: in de meerjarenbegroting is het budget Jeugd met € 1,1 miljoen structureel verhoogd op basis van de afrekening Jeugd 2017. Hierdoor is het risico op budgetoverschrijding aanzienlijk afgenomen.	-500.000
2	Wachtgeldverplichting: de wachtgeldverplichting is bijgesteld op basis van de huidige situatie.	-300.000
3	Verhoging verbrandingsbelasting: de regering is voornemens om de verbrandingsbelasting per 1-1-2019 op huishoudelijk restafval te verhogen. Aangezien er nog geen besluit door de regering over is genomen, wordt dit als risico meegenomen.	70.000
4	Renovatie gemeentehuis: in 2018 is de gemeenteraad geïnformeerd en heeft geld beschikbaar gesteld.	-280.000
5	Friciekosten RNV: in de jaarrekening 2017 zijn de friciekosten RNV meegenomen in het jaarrekeningresultaat.	-414.000
6	Precariobelasting: het risico op het niet kunnen heffen van de precariobelasting is afgenomen vanwege een aantal gewonnen rechtszaken.	-600.000
	Totaal	-2.024.000

5. Paragrafen

Er vallen 4 risico's in het rood gearceerde deel (rechtsboven) van de risicokaart. Het gaat om de volgende risico's.

Nr.	Onderwerp	Risicobeschrijving	Kans op optreden	Financieel gevolg	Kans x gevolg	Benodigde weerstandscapaciteit (x € 1000)
1	Precariobelasting	Het niet kunnen heffen van precariobelasting op het elektriciteitsnetwerk en op het waterleidingnetwerk.	3	5	15	2.350
2	Garantstelling op de voorfinanciering van de afrit A28	Door elk van de drie gemeenten (Heerde, Hattem en Oldebroek) is voor een bedrag van € 13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze € 13 miljoen. Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 1 miljoen garantstelling verleend voor (de dekking van) een deel van de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. Voor een bijdrage in de kosten van de afslag is in de resultaatbestemming 2017 een bestemmingsreserve gevormd van € 430.000,-. Het restant van € 1.000.000,- min bestemmingsreserve € 430.000,- = € 570.000,- wordt meegenomen als risico.	3	5	15	570
3	Sociaal Domein	Hoewel de meerjarenbegroting Jeugd is geactualiseerd op basis van de realisatie 2017, kunnen we niet uitsluiten dat de zorgkosten nog verder doorstijgen en ook het nieuwe budget onvoldoende blijkt. Daar staat tegenover dat we momenteel maatregelen nemen om de kosten terug te dringen. Per saldo lijkt het reëel om rekening te houden met een maximaal risico van circa € 0,5 miljoen. De kans van overschrijden wordt op 50% geschat.	3	5	15	250
4	Verhoging verbrandingsbelasting	De regering is voornemens om de verbrandingsbelasting per 1-1-2019 op huishoudelijk restafval te verdubbelen. Op dit moment is het tarief € 13,21. In de begroting 2019 wordt gerekend met 5.300 ton huishoudelijk restafval.	5	3	15	70

5. Paragrafen

Samenvatting opgenomen risico's

Risico's algemene dienst

Nr.	Onderwerp	Risicobeschrijving	Kans op optreden	Financieel gevolg	Kans x gevolg	Benodigde weerstandscapaciteit (x € 1000)
Totaal risico's rood gearceerde deel						3.170
Overige risico's algemene dienst						2.705
Totaal risico's algemene dienst						5.875
5	Risicoanalyse grondbedrijf algemeen	Tegenvallende opbrengsten en kosten van de grondexploitatie				2.300
Totaal risico's						8.175

Beschikbare weerstandscapaciteit

Onder beschikbare weerstandscapaciteit verstaan wij de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's te kunnen opvangen, als die zich daadwerkelijk voordoen. De hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit bepalen we door de vrij aanwendbare reserves van de gemeente, de onbenutte belastingcapaciteit, de ruimte in de exploitatiebegroting en de stille reserves. Bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit houden we de toekomstige winstpotentie van de grondexploitatie (-complexen) buiten de berekening vanuit voorzichtigheid.

Bij het opstellen van de begroting 2019 had de gemeente een weerstandscapaciteit van € 20.665 miljoen, bij een risicoprofiel van € 8.175 miljoen. De weerstandsratio is 1 als er genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken. De gemeenteraad heeft de bandbreedte van de weerstandsratio vastgesteld op 1,0 tot 1,4. Provincie Gelderland heeft in maart 2017 via haar begrotingscirculaire 2018 een aantal algemene uitgangspunten benoemd. Eén hiervan is dat zij voor de bepaling van de direct inzetbare weerstandscapaciteit niet rekenen met de onbenutte belastingcapaciteit. Wij sluiten aan bij de systematiek van provincie Gelderland en nemen de onbenutte belastingcapaciteit niet mee in ons weerstandsvermogen.

De weerstandscapaciteit bedraagt als volgt:

Weerstandscapaciteit (x € 1.000)				
	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022
Algemene reserve	7.499	6.737	6.992	7.197
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves	4.584	3.168	2.062	2.062
Reserve grondexploitatie	8.582	8.012	7.200	10.570
Totaal	20.665	17.917	16.254	19.829
Weerstandsratio volgens systematiek normering provincie	2,53	2,19	1,99	2,43

5. Paragrafen

Onbenutte belastingcapaciteit (structureel)

De voor 2019 berekende tarieven voor de onroerendezaakbelastingen zijn op het moment van opstellen van deze tekst deels gebaseerd op prognosewaarden en kunnen na afronding van de WOZ-taxaties nog wijzigen. Het voorlopig voor eigenaren van woningen berekende tarief van 0,1238% is lager dan de norm van 0,1905% die het rijk voor het jaar 2019 heeft vastgesteld voor artikel 12-gemeenten (zie mei-circulaire 2018). Het verschil in belastingopbrengst is € 1.627.422,- aan onbenutte belastingcapaciteit. Het berekende tarief voor gebruikers van niet-woningen van 0,1996% is hoger dan de norm voor artikel 12-gemeenten. Het verschil in belastingopbrengst is € 29.087,- en is daarmee geen onderdeel van de onbenutte belastingcapaciteit. Ook het voor eigenaren van niet-woningen berekende tarief van 0,2693% is hoger dan de norm voor artikel 12-gemeenten. De opbrengst is daardoor € 319.944,- hoger dan bij toepassing van de artikel 12-norm en is daarmee ook geen onbenutte belastingcapaciteit. De totale onbenutte belastingcapaciteit is € 1.627.422,-.

Stille reserves

De stille reserves zijn de 'geschatte' waarde van onze participaties in het aandelenkapitaal van drie bedrijven. De economische waarde baseren we op de boekwaarde per aandeel, meegegeven in de jaarstukken 2017 van de betreffende bedrijven. Het totaal van de stille reserves is per 31 december 2017 € 9 miljoen. Dit bedrag bestaat uit:

Participatie	Aantal aandelen	Boekwaarde per aandeel	Nominale waarde	Economische waarde (geschat)	Stille reserves participaties (geschat)
Alliander	269.681	28,82	1.348.405	7.771.357	6.422.952
BNG	9.750	88,94	24.375	867.142	842.767
Vitens	18.693	92,38	18.693	1.726.853	1.708.160
Afvalsturing Friesland	58	12.682	450	735.573	709.473
Totaal			1.417.573	11.100.924	9.683.351

Gebruik van de stille reserve leidt tot een structurele vermindering van de jaarlijkse inkomsten uit dividenden. Vanwege deze invloed op de exploitatiebegroting nemen we dit vermogen niet mee in het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen.

Restant beschikbaar weerstandsvermogen per 31 december 2017

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 20,1 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 8,2 miljoen. Daarmee beschikken wij bij de meerjarenbegroting 2019 over een ruim voldoende weerstandsvermogen van 2,5 (provincie Gelderland). Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen gebruiken we een waarderingstabel die in samenwerking met het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld. Ons weerstandsvermogen valt in de klasse "Uitstekend". Ten opzichte van de jaarrekening 2017 is het ratio 0,3 punt hoger. Dit komt met name door een lager bedrag aan risico's, maar ook door de stijging van de reserves.

Bedrijvenpark H2O BV

Omschrijving

De gemeenten Hatter, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van

5. Paragrafen

bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als ‘bovenregionaal’ bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw op- en afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 zijn in september 2018 vastgesteld.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De uitkomst (contante waarde) van de op 31 mei 2018 vastgestelde berekening is € 1.003.000,- negatief. Voor dit geprognosticeerde verlies hebben de gemeenten een verliesvoorziening van € 335.000,- per gemeente.

Garantstellingen

Wij staan garant voor (de dekking van) een deel van de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. De garantstelling is € 1 miljoen per gemeente. Daarvoor is een bestemmingsreserve beschikbaar van € 430.000. Het resterende bedrag van de garantstelling (€ 570.000,-) is opgenomen in het risicoprofiel. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om deze garantstelling zoveel als mogelijk in te vullen met bijdragen van derden.

De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is € 39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staan garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag is vastgesteld op € 1.870.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze € 13 miljoen.

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 1 miljoen garantstelling verleend voor (de dekking van) een deel van de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. Voor een bijdrage in de kosten van de afslag is een bestemmingsreserve gevormd van € 430.000,-. Het overige deel van de garantstelling (€ 570.000,-) is meegenomen als risico.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomangementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

5. Paragrafen

Kengetallen meerjarenbegroting 2019						
	Bedragen x € 1000,-	Rekening 2017	Jaarschijf 2019 (primair)	Jaarschijf 2020 (primair)	Jaarschijf 2021 (primair)	Jaarschijf 2022 (primair)
1a	Netto schuldquote					
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	€ 6.908	€ 18.667	€ 18.530	€ 20.197	€ 19.531
	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < een jaar	€ 5.901	€ 5.901	€ 5.901	€ 5.901	€ 5.901
	Overlopende passiva	€ 4.238	€ 4.238	€ 4.238	€ 4.238	€ 4.238
	Financiële vaste activa	€ 5.009	€ 6.224	€ 6.124	€ 6.023	€ 5.997
	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	€ 21.552	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
	Liquide middelen	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
	Overlopende activa	€ 4.904	€ 4.904	€ 4.904	€ 4.904	€ 4.904
	Totale baten	€ 68.091	€ 67.038	€ 65.303	€ 67.591	€ 63.893
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-21 %	17 %	18 %	20 %	20 %
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen					
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	€ 6.908	€ 18.667	€ 18.530	€ 20.197	€ 19.531
	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < een jaar	€ 5.901	€ 5.901	€ 5.901	€ 5.901	€ 5.901
	Overlopende passiva	€ 4.238	€ 4.238	€ 4.238	€ 4.238	€ 4.238
	Financiële vaste activa	€ 5.590	€ 7.090	€ 6.950	€ 6.810	€ 6.743
	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	€ 21.552	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
	Liquide middelen	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
	Overlopende activa	€ 4.904	€ 4.904	€ 4.904	€ 4.904	€ 4.904
	Totale baten	€ 68.091	€ 67.038	€ 65.303	€ 67.591	€ 63.893
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-22 %	16 %	17 %	19 %	19 %
2.	Solvabiliteitsratio					
	Eigen vermogen	€ 34.951	€ 30.095	€ 28.029	€ 31.639	€ 31.639
	Balanstotaal	€ 66.231	€ 73.854	€ 71.604	€ 77.319	€ 75.805
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	53 %	41 %	39 %	41 %	42 %

5. Paragrafen

	<i>Bedragen x € 1000,-</i>	Rekening 2017	Jaarschijf 2019 (primaire)	Jaarschijf 2020 (primaire)	Jaarschijf 2021 (primaire)	Jaarschijf 2022 (primaire)
3. Kengetal grondexploitatie						
Niet in exploitatie genomen bouwgronden		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bouwgronden in exploitatie		€ -1.373	€ -1.586	€ -3.710	€ -431	€ -522
Totale baten		€ 66.376	€ 67.038	€ 65.303	€ 67.591	€ 63.893
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%		4%	-2%	-6%	-1%	-1%
4. Structurele exploitatieruimte						
Totale structurele lasten		€ 65.990	€ 68.683	€ 66.810	€ 63.999	€ 65.417
Totale structurele baten		€ 67.525	€ 65.876	€ 65.129	€ 67.591	€ 63.893
Totale structurele toevoegingen aan de reserves		€ 2.101	€ 1.242	€ 1.431	€ 4.800	€ 1.175
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves		€ 566	€ 3.721	€ 3.069	€ 984	€ 1.175
Totale baten		€ 68.091	€ 67.038	€ 65.303	€ 67.591	€ 63.893
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%		0%	0%	0%	0%	-2%
5. Woonlasten meerpersoonshuishouden						
OZB lasten voor gem WOZ waarden		€ 304	€ 293	€ 293	€ 293	€ 293
Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ waarde		€ 149	€ 149	€ 149	€ 149	€ 149
Afvalstoffenheffing voor een gezin		€ 213	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
Eventuele heffingskorting voor een gezin		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale woonlasten voor gezin bij gem. WOZ waarde		€ 666	€ 692	€ 692	€ 692	€ 692
Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar		€ 723	€ 721	€ 721	€ 721	€ 721
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%		92%	96%	96%	96%	96%

5. Paragrafen

<i>Bedragen x € 1000,-</i>	Rekening 2017	Jaarschijf 2019 (primaire)	Jaarschijf 2020 (primaire)	Jaarschijf 2021 (primaire)	Jaarschijf 2022 (primaire)
Meerjarig EMU saldo					
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	€ -	€ 2.943	€ 2.067	€ 3.082	€ 1.524
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ -	€ 2.040	€ 2.308	€ 2.191	€ 2.243
3. Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	€ -	€ 182	€ 36	€ 437	€ 848
4. Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ -	€ 8.953	€ 2.308	€ 4.728	€ 846
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in im(materiële) vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ 239	€ 25	€ -	€ -
7. Aankoop van grond en de uitgaven van bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ -	€ 552	€ 632	€ 473	€ 493
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover niet al op exploitatie verantwoord	€ -	€ 3.396	€ 1.944	€ 564	€ 584
9. Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
11. Verkoop van effecten: verwachte boekwinst op exploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU saldo	€ -	€ - 6.955	€ - 766	€ 1.073	€ 812

Beoordeling kengetallen BBV

Uit de verschillende kengetallen in de vorige tabellen blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten

5. Paragrafen

tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben, indien de structurele exploitatieruimte groot is of de gemeente over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente of provincie.

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Oldebroek laat in de begroting 2019 hierin een stijging zien ten opzichte van de jaarrekening 2017. Dit heeft te maken met de investeringen in materiële vaste activa waarvoor leningen afgesloten dienen te worden. Dit zorgt voor een toename van de vaste schulden en heeft daarmee een nadelig effect op de netto schuldquote. De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar laat een daling zien ten opzichte van de jaarrekening 2017. De netto schuldquote is positief maar niet zorgwekkend.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De ratio van de gemeente Oldebroek duikt onder de 50% vanwege de investeringen in materiële vaste activa waarvoor leningen aangetrokken moeten worden. Dit betekent dat het vreemd vermogen hoger is dan het eigen vermogen. De provincie Gelderland kijkt naar het solvabiliteitsratio van de gemeente. Wanneer het solvabiliteitsratio boven de 50% ligt, dan wordt het door de provincie als categorie A beoordeeld. Dat is in stoplicht termen een "groen". Wanneer de ratio tussen de 50% en 20% ligt, dan wordt het als categorie B beoordeeld. In stoplicht termen een "oranje".

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt in structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. In Oldebroek blijkt in de jaarrekening 2017 dat er een structurele exploitatieruimte is van 0%. In de meerjarenbegroting 2019 is te zien dat het structurele exploitatiesaldo naar -2% groeit. Dit wordt met name veroorzaakt door het wegvallen van de precariobelasting en tekort op Jeugd.

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Uit het kengetal blijkt dat de gemiddelde woonlasten in Oldebroek (€ 692) lager zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde van € 721. In de zin van Artikel 12 volgens de Financiële-verhoudingswet is er sprake van belastingruimte waardoor de gemeente niet onder preventief toezicht van de provincie komt te vallen.

Conclusie

De weergegeven kengetallen geven de financiële situatie van de gemeente Oldebroek weer. Wij kunnen aan onze betalingsverplichtingen voldoen. De solvabiliteit is onder de 50% gedaald door geplande investeringen in materiële vaste activa, maar vertoont geen zorgwekkend beeld. De bouwgronden in exploitatie zijn een relatief klein onderdeel op de balans met positieve vooruitzichten en de woonlasten liggen onder het Nederlands gemiddelde. We lopen wel risico's die van structurele aard kunnen zijn. Eenmalig kunnen deze opgevangen worden via de reserves. Als deze risico's zich structureel voordoen, sturen we bij en treffen maatregelen.